

مروری بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری در خصوص صداوسیما

(طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۹)

کد موضوعی: ۲۷۰

شماره مسلسل: ۱۰۴۵۷

آبان‌ماه ۱۳۸۹

دفتر: مطالعات فرهنگی

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	مقدمه
۲	صداوسیما از نگاه رهبری
۲	الف) اهمیت و جایگاه صداوسیما
۵	ب) اهداف و وظایف صداوسیما
۱۲	ج) آسیب شناسی صداوسیما
۱۹	منابع و مأخذ

مروری بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری
در خصوص صداوسیما
(طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۹)

چکیده

گزارش حاضر به بررسی دیدگاه‌ها و نظرات مقام معظم رهبری در خصوص صداوسیما و برنامه‌ها و فعالیت‌های آن می‌پردازد که در سه بخش تنظیم شده است. بخش اول، به سخنان معظم‌له در خصوص اهمیت صداوسیما می‌پردازد و با اشاره به تأکیدات ایشان در این خصوص، به جایگاه والای آن در جامعه امروز اشاره می‌شود. بخش دوم، به مأموریت‌ها، اهداف و وظایف این سازمان اختصاص یافته و در قالب نمودارهای مختلف به بیان آنها می‌پردازد و بخش سوم، به آسیب‌شناسی صداوسیما و برنامه‌ها و فعالیت آن در نگاه ایشان می‌پردازد.

مقدمه

صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان بزرگ‌ترین و مؤثرترین رسانه جمعی، یکی از مهمترین سازمان‌های فرهنگی در کشور به حساب می‌آید. چنان‌که به تعبیر امام خمینی (ره) صداوسیما دانشگاه عمومی است و به تعبیر مقام معظم رهبری، صداوسیما اثرگذارترین مجموعه فرهنگی است. دلیل آن را می‌توان در ابعاد مختلف ارزیابی کرد، اما مهمترین دلایل را باید در نقش رسانه در زندگی انسان‌ها، گستره حضور آن در سطح جامعه (چه در سطح داخل کشور و چه در سطح بین‌الملل) و از همه مهمتر برون‌دادها و دستاوردهای این رسانه جستجو کرد که در بخش‌های مختلف جامعه و به‌صورت خاص فرهنگ وارد می‌سازد.

از آنجایی‌که مقام معظم رهبری طبق اصل یکصد و هفتاد و پنجم قانون اساسی، ریاست این سازمان را تعیین می‌نمایند و از سوی دیگر نمایندگان رؤسای سه قوه کشور در شورای نظارت بر این سازمان حضور دارند، بر اهمیت این سازمان خواهد افزود.

بنا به دلایل فوق مقام معظم رهبری نگاه ویژه‌ای به این «رسانه ملی» دارند و همیشه در جهت بهسازی فرآیندها و فعالیت‌های آن سازمان رهنمودهای لازم را ارائه می‌فرمایند.

در این گزارش که بنا به درخواست نماینده محترم مجلس شورای اسلامی سرکار خانم «فاطمه رهبر»^۱ انجام پذیرفته، به مروری بر برخی از نظریات و دیدگاه‌های معظم‌له درخصوص صداوسیما پرداخته می‌شود. براساس این با مطالعه و تحلیل سخنرانی‌های مقام معظم رهبری در طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۹، برخی از نکات آن استخراج شد. سپس ابتدا به مرور دیدگاه ایشان درخصوص جایگاه و منزلتی که برای رسانه ملی و به‌صورت خاص صداوسیما قائل هستند، اشاره شد، در مرحله بعد به آسیب‌شناسی‌های ایشان از این حوزه اشاره و درنهایت وظایفی که برای دست‌اندرکاران (اعم از مدیران، مسئولین و هنرمندان در صداوسیما) در نظر گرفته‌اند، تبیین شده است.

صداوسیما از نگاه رهبری

مقام معظم رهبری، جایگاهی خاص در عرصه‌های ملی و بین‌المللی و نقشی بسیار مهم و حیاتی در حال و آینده برای صداوسیما قائل هستند. در ذیل، به بررسی دیدگاه ایشان درخصوص رسانه ملی از ابعاد مختلف می‌پردازیم:

الف) اهمیت و جایگاه صداوسیما

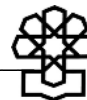
اهمیت و جایگاه صداوسیما همواره در سخنان رهبر معظم انقلاب نمایان و پررنگ بوده و این امر بر همگان آشکار است. ایشان صداوسیما را «یک مجموعه فرهنگی» برمی‌شمرند و آن را «اثرگذارترین مجموعه فرهنگی در کشور»^۲ می‌دانند. از نظر ایشان صداوسیما، نقشی مهم و جایگاهی رفیع دارد و عمده‌ترین مرکز هدایت فکری است: «امروز صداوسیما نقش بسیار مهم و همچنین تکلیف بزرگی دارد. شما دوستان عزیز هم که یکی از حساس‌ترین بخش‌های صداوسیما در دست شماست، نقش بسیار مهمی در حال و آینده کشورتان دارید. ما صداوسیما را عمده‌ترین مرکز هدایت فکری می‌دانیم».^۳

رهبری در بخش مهمی از سخنانشان با اشاره به نقش و اهمیت فرهنگ در سرنوشت یک ملت، به تبیین نقش صداوسیما در گسترش و تقویت آن می‌پردازند. ایشان با اشاره به اینکه «فرهنگ مایه اصلی هویت ملت‌هاست» خاطرنشان می‌سازند که «فرهنگ یک ملت است که می‌تواند آن ملت را پیشرفته، عزیز، توانا، عالم، فناور، نوآور و دارای آبروی جهانی کند. اگر فرهنگ در کشوری دچار

۱. طی نامه شماره ۸۲/۷۹۸۳ مورخ ۱۳۸۹/۷/۲۰ ثبتی مرکز پژوهش‌های مجلس.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در جمع کارکنان سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۲/۲۸.

۳. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار هنرمندان و دست‌اندرکاران صداوسیما، ۱۳۸۹/۴/۱۲.

انحطاط شد و یک کشور هویت فرهنگی خودش را از دست داد، حتی پیشرفت‌هایی که دیگران به آن کشور تزییق کنند، نخواهد توانست آن کشور را از جایگاه شایسته‌ای در مجموعه بشریت برخوردار کند و منافع آن ملت را حفظ کند.^۱ سپس با اشاره به حوادث دوران استعمار می‌فرمایند «اگر در جایی فرهنگ ملی و بومی به‌خاطر کهنسال بودن، ریشه‌دار بودن و برجسته بودن مضمحل نشده و از بین نرفته، استعمارگرها و اشغال‌گرها نتوانسته‌اند مدت زیادی از آنجا منافع خودشان را تأمین کنند و ناچار شدند که آن منطقه را رها کنند»^۲ و «آن کشورگشاهایی توانسته‌اند در سرزمین‌های گشوده شده با شمشیر، با زور پایدار بمانند و مقاصد و سلطه خودشان را در آن سرزمین‌ها اعمال کنند که توانسته باشند فرهنگ آن کشور را در مشت و در اختیار بگیرند».^۳ در برخی موارد استعمارگران توانستند فرهنگ کشورها - مثلاً زبان برخی کشورهای آفریقا یا آمریقای لاتین - را به مرز نابودی بکشانند و چون «فرهنگ ستون فقرات حیات یک ملت و هویت یک ملت است»^۴ این کشورها هویت مستقل ندارند.

تا پیش از پیروزی انقلاب فرهنگ ما نیز دستخوش مقاصد بیگانگان بود و کمتر به آن اهمیت داده می‌شد. «ما در وابستگی و اضمحلال هویت در مقابل بیگانگان تا آنجا پیش رفتیم که افراد برجسته‌ای پیشنهاد تغییر زبان و خط فارسی را دادند». «روی تغییر زبان کمتر کار کردند، اما برای تغییر خط فارسی در همین روزنامه‌ها و مطبوعات دوره طاغوت در کشور ما علناً و صریحاً مطلب نوشتند، دفاع کردند و حرف زدند که ما خط فارسی را تغییر بدهیم». «اینها از نقاط برجسته و از شاخص‌های مهم فرهنگی هر کشور است». «وقتی با هویت ملی و شاخصه‌های آن مبارزه می‌کردند، قهراً مبارزه با دین جزویش بود و چون دین و ایمان پشتوانه همه ارزش‌های انسانی است، طبعاً با ایمان هم به‌شدت مخالفت می‌کردند. اینها حاضر نشدند قبول کنند که ما حتی لباس محلی داشته باشیم».^۵ اما «بعد از پیروزی انقلاب اسلامی - که انقلابی براساس یک هدف تعریف شده فرهنگی بود- به مقوله فرهنگ اهمیت داده شد و به مقوله هویت ملی که خود هویت ملی یک کشور، فرهنگ است».^۶

از نظر رهبری، قسمت اعظم و مهم این دستاوردهای بزرگ فرهنگی در اختیار صداوسیما و کارکنان آن است و آنها نقش مهمی در حفظ، اشاعه و توسعه آن دارند: «حالا این فرهنگ در دست

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در جمع کارکنان سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۲/۲۸.

۲. همان.

۳. همان.

۴. همان.

۵. همان.

۶. همان.

شما کارکنان صداوسیماست، از مدیرانتان گرفته تا کارکنان گوناگون در بخش‌های فنی، پشتیبانی‌های گوناگون، تحقیقات، هنری، تولید برنامه و برنامه‌سازی‌های مختلف و در بخش‌های سیاسی و خبری. در همه بخش‌ها شما هستید که می‌توانید عطر خوش فرهنگ صحیح را در فضای جامعه بپراکنید و هیچ‌کس هم نمی‌تواند در مقابل این گسترش فرهنگی که شما ایجاد می‌کنید، مقاومت کند»^۱.

ایشان با اشاره به اینکه «امروز مهمترین ابزار جنگ بین قدرت‌ها در دنیا رسانه است و امروز حتی قدرت‌های بزرگ هم با رسانه‌ها دارند کار می‌کنند» تأثیر «رسانه‌ها و تلویزیون‌ها و هنرها و این شبکه‌های عظیم اطلاع‌رسانی اینترنتی و... را از سلاح و از موشک و از بمب اتم نیز بیشتر» می‌دانند و «آرایش رسانه‌ای و فرهنگی که در مقابل جمهوری اسلامی قرار دارد را، بسیار آرایش پیچیده، متنوع، متکثر، کارآمد و فنی و پیشرفته برمی‌شمرند» و معتقدند «صداوسیما یک تنه در مقابل این آرایش عظیم ایستاده و الحمدلله از عهده هم تا حالا برآمده است»^۲.

از نظر رهبر معظم انقلاب، زمانی که به این آرایش و جبهه‌بندی پیچیده در دنیا توجه کنیم، نقش رسانه ملی آشکارتر خواهد شد: «مسئله اصلی این است که ما جایگاه کشور و نظام جمهوری اسلامی را در جغرافیای بشری عالم بشناسیم و ببینیم در جبهه‌بندی‌های بسیار وسیع و متنوع و پیچیده‌ای که در دنیا وجود دارد، ما کجا قرار داریم. وقتی به این نکته توجه شد، نقش رسانه ملی در این مجموعه، بیشتر بارز و آشکار خواهد شد»^۳ و این امر زمانی دوچندان خواهد شد که: «شما ببینید برای این رادیوها و تلویزیون‌ها و این شبکه‌های اطلاع‌رسانی که هدفشان کشور ماست، چقدر سرمایه‌گذاری شده است. آنها چند برابر سرمایه‌گذاری که ما برای صداوسیمای خودمان می‌کنیم، سرمایه‌گذاری کرده‌اند. اگر آن‌طور که آنها پیش خودشان محاسبه کرده بودند پیش می‌رفت، امروز باید اثری از اسلام و ایمان و جمهوری اسلامی باقی نمانده باشد، چون فعالیت آنها مربوط به امروز و دیروز که نیست، بلکه آنها از روز اول پیروزی انقلاب کارشان شروع شد و بیست و پنج سال است که روزبه‌روز دارند کار خود را توسعه می‌دهند و شدت می‌بخشند»^۴. در پایان نیز با امید دادن به دست‌اندرکاران این امر تأکید می‌کنند: «الحمدلله رسانه ملی ما به خودش پرداخته و واقعاً خودش را متناسب با حضور در این میدان، تا آنجایی که می‌توانسته، حاضریراق و آماده کرده و وارد میدان شده است، شما می‌توانید»^۵.

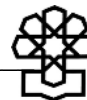
۱. همان.

۲. همان.

۳. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار رئیس و مدیران سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۹/۱۱.

۴. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در جمع کارکنان سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۲/۲۸.

۵. همان.

ایشان با اشاره به مهم بودن نقش صداوسیما، «همه تلاش‌ها و کارهایی که در کشور صورت می‌گیرد را، به یک معنا، یک طرف، کار رسانه ملی - یعنی صداوسیما - را طرف دیگر»^۱ می‌دانند. ایشان همچنین به نقش مؤثر برنامه‌های صداوسیما در انتقال فرهنگ و ارزش‌ها در سطح جامعه اشاره کرده‌اند و آن را مهمتر از قبل توصیف نموده‌اند: «به نظر من تلویزیون، صداوسیما و به خصوص بخش هنر نمایشی - بخش سریال و فیلم - امروز برای ما از همیشه مهمتر است. این هنرها خیلی مهم‌اند، ابعاد تأثیرگذاری و فرهنگ‌سازی هنرهای نمایشی خیلی وسیع است»^۲.

ب) اهداف و وظایف صداوسیما

اما سخنان مقام معظم رهبری به اهمیت و نقش پررنگ صداوسیما محدود نمی‌شود. ایشان علاوه بر تأکید بر جایگاه رفیع این رسانه، وظایف و الزامات و اهداف کلان را نیز در ابعاد مختلف برای آن مشخص کرده است. ایشان یک مأموریت محوری چندبعدی برای صداوسیما مشخص نموده‌اند و الزامات و اهداف معینی نیز برای آن برشمرده‌اند: «ما یک مأموریت محوری برای رسانه ملی قائل هستیم که الزاماتی دارد و این مأموریت ملی اهداف کلانی را هم با خودش به همراه دارد. به نظر ما آن مأموریت محوری عبارت است از مدیریت و هدایت فکر، فرهنگ، روحیه، اخلاق رفتاری جامعه، جهت‌دهی به فکر و فرهنگ عمومی، آسیب‌زدایی از فکر و فرهنگ و اخلاق جامعه، تشویق به پیشرفت - یعنی روحیه‌دادن - و زدودن احساس عقب‌ماندگی»^۳.

الزامات این مأموریت نیز از نظر ایشان دور نمانده و می‌فرمایند «رسانه ملی اگر بخواهد به‌عنوان مهمترین ابزار فرهنگی در کشور، از عهده این کار بربیاید، باید این چیزها را در خودش تأمین کند: امین نظام باشد، مورد اعتماد مردم باشد، برخوردار از مزیت‌های رقابتی باشد. امروز رقبای ما زیادند، چه رقبای منطقه‌ای، چه رقبای بین‌المللی. ما باید در مقابل این رقبا خود را از مزیت‌های رقابتی برخوردار کنیم. ظرفیت بالا در کم‌وکیف محصولات، هر دو مورد نظر است. نباید کمیت، کیفیت را تحت‌الشعاع قرار دهد و بعکس»^۴.

ایشان الزام دیگر این مأموریت را، «داشتن آرایش رسانه‌ای کارآمد در عرصه استانی و ملی و بین‌المللی» می‌دانند و معتقدند که «در اینجا آرایش ما ضعیف است»^۵. از نظر ایشان «آرایش سازمانی و رسانه‌ای ما باید به‌گونه‌ای باشد که بتوانیم همه کشور را در همه ابعاد ببوشانیم. این

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار رئیس و مدیران سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۹/۱۱.

۲. بیانات در دیدار هنرمندان و دست‌اندرکاران صداوسیما، ۱۳۸۹/۴/۱۲.

۳. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار رئیس و مدیران سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۹/۱۱.

۴. همان.

۵. همان.

آرایش باید کارآمد باشد، دارای قدرت انعطاف برای انطباق با شرایط گوناگون و پیش‌بینی نشده باشد، در برخورد با مسائل گوناگون، توانایی، سرعت و چالاکی داشته باشد، بتواند موضع خودش را اتخاذ کند و کارساز باشد.^۱

اما رهبر فرزانه انقلاب، برای اجرای مأموریت محوری تعیین شده، که دربردارنده الزاماتی است، اهدافی را ضروری برمی‌شمرد و بدین ترتیب اهداف کلانی را برای صداوسیما ذکر می‌کنند. این اهداف عبارتند از:^۲

۱. «ارتقای معرفت دینی روشن‌بینانه؛ من روی عنوان «روشن‌بینانه» تکیه می‌کنم. معرفت دینی باید ارتقای و گسترش پیدا کند، اما یک معرفت روشن‌بینانه و آگاهانه».

۲. «رفتار دینی مخلصانه؛ باز روی کلمه «مخلصانه» می‌خواهم تکیه کنم. رفتارهای دینی می‌تواند ریاکارانه و متصنعانه و ظاهرسازانه باشد، می‌تواند مخلصانه باشد. ما باید مردم را به رفتار و عمل دینی - یعنی عمل صالح - بکشانیم و این عمل، مخلصانه از آنها صادر شود».

۳. «ریشه‌دار کردن شناخت و باور به ارزش‌ها و بنیان‌های فکری انقلاب و نظام اسلامی. صرف اینکه ما در زمینه انقلاب و نظام، چیزهایی را کلیشه‌ای و شعاری تکرار کنیم، کافی نیست، باید نسبت به این شعارها در مردم باور حقیقی به‌وجود بیاید، این، کار رسانه ملی است».

۴. «مصونیت دادن به ذهن جامعه از تأثیر مخرب تهاجم فرهنگی و ارزشی دشمن».

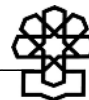
۵. «باور به کارآمدی نظام».

۶. «ایجاد همگرایی عمومی و فضای همکاری و محبت و وحدت در درون کشور و میان مردم. باید روحیه محبت، وحدت، همگرایی و ارتباط و پیوند در میان مردم تقویت شود».

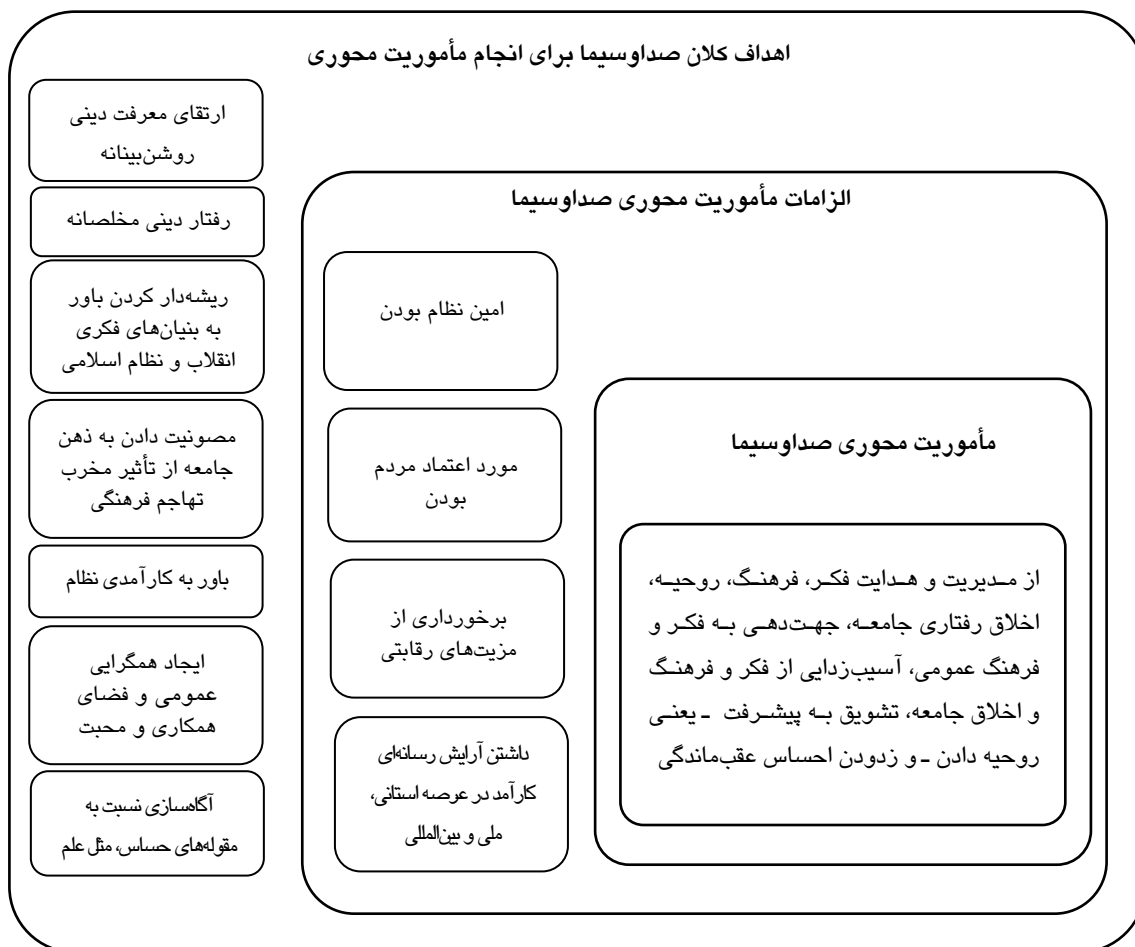
۷. «آگاه‌سازی نسبت به مقوله‌های حساس، مثل علم. مسئله علم در کشور خیلی مهم است. با مطالعه دقیق و همه‌جانبه، انسان به چند سرفصل معدود می‌رسد، که یکی از آنها علم است. ما برای آینده به علم احتیاج داریم. نهضت نرم‌افزاری و تولید علم و اندیشه و فکر که مطرح شد، باید جدی گرفته شود. خوشبختانه زمینه‌ها کاملاً آماده و استقبال هم خیلی خوب است. مردم را نسبت به مقوله علم، امنیت، پرورش نخبگان، اقتدار ملی، کار و ابتکارِ گره‌گشا و پیش‌برنده و مقولاتی از این قبیل حساس کنید».

۱. همان.

۲. همان.

نمودار ۱. مأموریت، الزامات و اهداف صداوسیما

ایشان سپس با طرح این سؤال که: «این مأموریت و این اهداف کلان تا چه مدتی بناست تحقق پیدا کند؟» ایجاد برنامه‌ریزی و چشم‌انداز را برای رسیدن به اهداف نام‌برده که کوتاه‌مدت حاصل نمی‌شود را ضروری و درست می‌دانند. رهبری در اینجا به چند سرفصل مهم اشاره می‌کنند تا «مشخص شود نسبت رسانه با این موضوعات چیست؟» و «این امر مورد تأمل قرار بگیرد» و «رویش فکر و مطالعه و کار»^۱ انجام شود:

۱. **صداوسیما و اخلاق عمومی:** ایشان درخصوص وظیفه صداوسیما نسبت به اخلاق عمومی بر چند شاخص اصلی تأکید دارند «هویت اخلاقی و فضیلت‌های اخلاقی، هویت حقیقی جامعه، هویت اخلاقی آنهاست. صداوسیما در زمینه پرورش و گسترش و تقهیم و تبیین فضیلت‌های اخلاقی باید برنامه‌ریزی کند، یکی از اهداف صداوسیما در همه برنامه‌ها باید این باشد. اخلاق‌های رفتاری افراد

۱. موارد هشت‌گانه ذیل از بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار رئیس و مدیران سازمان صداوسیما، استخراج شده است، ۱۳۸۳/۹/۱۱.

جامعه، مثل انضباط اجتماعی، وجدان کاری، نظم و برنامه‌ریزی، ادب اجتماعی، توجه به خانواده، رعایت حق دیگران، کرامت انسان، احساس مسئولیت، اعتماد به نفس ملی، شجاعت شخصی و شجاعت ملی، قناعت، امانت، درستکاری، حق‌طلبی، زیبایی‌طلبی، نفی مصرف‌زدگی، عفت، احترام و ادب به والدین و به معلم. اینها خلیات و فضایل اخلاقی ماست. صداوسیما خودش را متکفل گسترش این خلیات بداند».

۲. صداوسیما و دین: مقام معظم رهبری برای دین و وظایف صداوسیما نسبت به آن بحث مفصلی داشته‌اند. ایشان ابتدا به دو بعد از دینداری یعنی «معرفت دینی و ایمان دینی» اشاره می‌کنند و در تبیین هریک از آنها و وظایف صداوسیما به نکاتی اشاره می‌کنند:

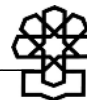
«معرفت و ایمان با هم تفاوت دارد. هم ایمان مردم باید تقویت شود، هم معرفت و شناخت آنها. باید توجه داشت ایمانی که مردم پیدا می‌کنند، سست، عوامانه، سطحی و قشری نباشد، به‌شدت از این پرهیز شود. اکتفا نشود به تغلیظ احساسات مردم و تشریفات افراطی. تأکید بر این چیزها به‌طور افراطی، اصلاً مفید نیست و به‌هیچ‌وجه تبلیغ دین محسوب نمی‌شود».

در ادامه معظم‌له در مورد ویژگی‌های برنامه‌های دینی که از صداوسیما پخش می‌شود، مسائلی چند را مطرح می‌کنند:

«برنامه دینی باید نسبت به دین شبهه‌زدا باشد، نه شبهه‌زا. من گاهی بعضی از بیانات دینی را از تلویزیون یا از رادیو گوش می‌کنم و می‌بینم شبهه ایجاد می‌کند! حدیث سستی، حرف نامعقولی، مطلبی که در جمع مثلاً بیست نفری یا ۵۰ نفره یک عده مؤمن مخلص، گفتنش خوب است و ایمان آنها را زیاد می‌کند، در سطح میلیونی مردم به زبان آوردن، جز اینکه ایمان عده‌ای را سست و در ذهنشان تردید ایجاد کند، هیچ فایده دیگری ندارد. برای مراسم دینی، اعیاد و عزاداری‌ها نیز برنامه‌ریزی هوشمندانه بشود. بعضی از برنامه‌هایی که اجرا می‌شود، کاملاً ناهوشمندانه است».

۳. صداوسیما و مدیریت کشور: در مورد مدیریت کشور نیز بر مقولاتی چون، تقویت مدیریت‌های اجرایی کشور، مایوس نکردن مردم، تضعیف نکردن مدیریت اجرایی، گفتن توفیقات دولت، تأکید شده است.

«به‌نظر من سیاست کلی صداوسیما باید تقویت مدیریت‌های اجرایی کشور باشد. من توصیه نمی‌کنم که صداوسیما ضعف‌ها و نارسایی‌ها و کمبودها و خدای نکرده خیانت‌ها را پوشیده بدارد، نه، ضعف‌ها را هم بگوید، دردهایی که جلوی چشم مردم است، عیبی ندارد صداوسیما به آنها بپردازد، منتها طرح این دردها و ضعف‌ها و نارسایی‌ها باید به‌گونه‌ای باشد که اولاً مردم را مایوس نکند، ثانیاً مدیریت را تضعیف نکند. طرح سؤال‌هایی که پاسخ ندارد، مضر است. توفیقات دولت را بگویید. نشان دادن توفیقات و پیشرفت‌های کشور حتماً نباید از زبان مسئولان و دست‌اندرکاران باشد».

۴. **صداوسیما و علم:** «علم مقوله بسیار مهمی است. امروز انسان وقتی به راه‌های مختلف برای پیشرفت کشور نگاه می‌کند، می‌بیند همه منتهی می‌شود به علم. علم را باید رویانید. به‌نظر من رسانه می‌تواند در نهضت تولید علم و فکر و نظریه و اندیشه در زمینه‌های مختلف - چه در زمینه فنی و چه در زمینه انسانی و غیره - نقش ایفا کند. شما می‌توانید خط تولید علم و فکر و نظریه را برنامه‌ریزی شده دنبال کنید، به بحث‌های منطقی و مفید دامن بزنید، کرسی‌های نوآوری را تلویزیونی کنید و چهره‌های علمی نوآور خوب را مطرح کنید. به‌نظر من شما در مقوله علم، مطلقاً بی‌طرف نیستید، جزء مسئولیت‌های مهم شماست که باید مسئله علم را دنبال کنید».

۵. **صداوسیما و سرگرمی و تفریح:** «یکی از مقوله‌های بسیار مهم و یقیناً یکی از ضرورت‌های جامعه، لبخند است. لبخند یکی از نیازهای زندگی انسان است. زندگی بی‌شادی و بی‌لبخند، زندگی دوزخی است. زندگی بهشتی، زندگی با لبخند و شادی است. شادی لازم است و باید آن را برای مردم تأمین کرد، منتها این کار برنامه‌ریزی می‌خواهد. البته شماها برنامه‌ریزی کرده‌اید. این مواردی که من می‌گویم «باید»، معنایش این نیست که شما نکرده‌اید. شما کارهای زیاد و خوبی کرده‌اید و من می‌خواهم بر ادامه آنها تأکید کنم. مراقب باشید شادی در مردم با لودگی و ابتذال و بی‌بندوباری همراه نشود، از این طریق به مردم شادی داده نشود. همه‌جور می‌شود به مردم شادی داد، از نوع صحیح آن شادی داده شود. طنز فاخر و برجسته، یکی از هنرهاست. طنز، هنر خیلی بزرگی است. طنزهای واقعی را تقویت کنید، پرورش دهید و کمک کنید تا طنز بیاورند. طنز، یعنی مطلب مهم جدی که با زبان شوخی بیان می‌شود، محتوا و معنایی در آن هست، منتها به زبان شوخی. از جمله سرگرمی‌ها، مسابقات است. مسابقات، خوب است، منتها باید مراقب بدآموزی‌های قوی و عملی در آنها بود. گاهی در زبان، گاهی اصلاً در کیفیت رفتار، گاهی هم در خنده‌های بیخودی، سبکی دیده می‌شود و البته گاهی اوقات هم این چیزها نیست. یکی از مسابقه‌ها، مسابقه تلفنی است. شخصی تماس می‌گیرد و به‌خاطر هیچی، به او جایزه می‌دهند! یک روز من دیدم در یک برنامه تلویزیونی ۵ میلیون تومان به یک نفر جایزه دادند، برای اینکه به چند سؤال جواب داد! این سرگرمی خیلی جالبی نیست. ۵ میلیون تومان، تقریباً حقوق دو سه سال یک کارمند متوسط است. ممکن است بگویند این کار ترویج علم است. ترویج علم را از یک راه بهتر بکنید، این راه ضرر دارد. بنابراین، مقوله سرگرمی و تفریح، لزومش یک مسئله است، با برنامه‌ریزی بودن آن یک مسئله است، بامحتوا بودنش یک مسئله است، پرهیز از جهات منفی هم در آن یک مسئله است.

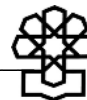
۶. **صداوسیما و مقوله عدالت اجتماعی:** «به فضای همدردی با فقیران دامن بزنید. خوشبختانه صداوسیما در چند سال گذشته برنامه‌های بسیار خوبی در این زمینه داشته، که درخور تقدیر است. دغدغه عدالت را در ذهن‌ها و دل‌های مردم دامن بزنید، این کار بسیار خوب است. البته سعی

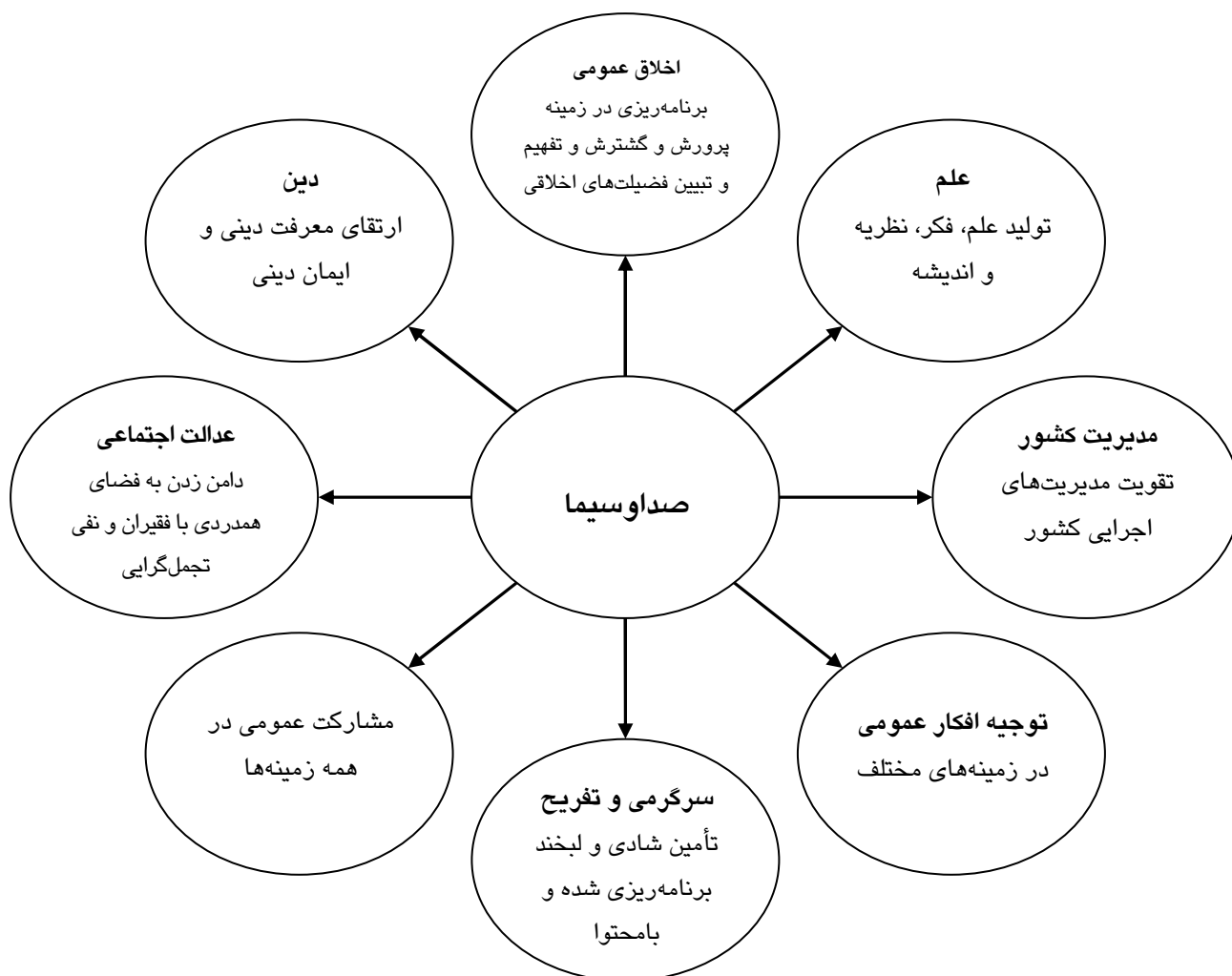
شود به جماعت فقیر و تهیدست اهانت نشود و کرامت انسانی آنها از بین نرود. در کنار دامن زدن به دغدغه عدالت اجتماعی و رسیدگی به فقرا، زندگی اشرافی و تجملاتی پوچ و بیهوده را هم تخریب کنید، این زندگی واقعاً در خور تخریب است. زندگی تجملاتی نباید به هیچ وجه ترویج شود، بلکه باید تخریب شود و نقطه منفی به حساب بیاید. چرا بیخود تجمل‌گرایی رواج پیدا کند؟ اگر یک نفر دلش می‌خواهد متجمل باشد، ما چرا باید آن را ترویج کنیم؟ توجه کنید که ما به فقیر باید عزت نفس و حس مناعت بدهیم و به غنی باید کمک به فقیر را بیاموزیم. به‌رحال در کل زندگی جامعه، باید از زندگی اشرافی و تجملاتی الگوسازی نکنیم».

۷. **صداوسیما و توجیه افکار عمومی در زمینه‌های مختلف:** «مثلاً الان مسئله انرژی اتمی مطرح است. افکار عمومی در این قضیه باید توجیه شود. شنیدم ظاهراً پریشب سیما برنامه خیلی خوبی داشته و با دست‌اندرکاران قضیه در تهران و وین تماس گرفته و موضوع را بررسی کرده است، این‌طور کارها بسیار مفید است. افکار عمومی باید در جریان مسائل قرار گیرد و به شکل صحیح و منطقی توجیه شود».

۸. **صداوسیما و مشارکت عمومی در همه زمینه:** «الحمدلله در این زمینه هم صداوسیما فعالیت‌های خیلی خوبی داشته است». ایشان در عرصه فرهنگ عمومی و مشارکت عمومی در تمام زمینه‌ها به موارد مختلفی اشاره کرده‌اند که به دلیل آسیب‌شناسانه بودن آنها، در بخش بعدی به تفصیل بدان‌ها پرداخته شده است.

نمودار ۲. صداوسیما و موضوعات مختلف

جهت‌گیری در نقطه مقابل جهت‌گیری دشمن: اما در ابعاد ملی و بین‌المللی نیز می‌توان به سخنان رهبری در خصوص وظایف صداوسیما پرداخت. ایشان در پاره‌ای از سخنانشان از طرفی به برنامه‌ریزی و جهت‌گیری صداوسیما در عرصه‌های داخلی اشاره می‌کنند: «برنامه‌ریزی در صداوسیما باید با جهت‌گیری به سمت وحدت ملی، ایجاد امید، نشان دادن افق‌های روشنی که در پیش روی ملت ماست، شجاعت دادن به مجموعه مبتکر و محقق و فن‌ان کشور، شجاعت دادن به اداره‌کنندگان و مسئولان و تصمیم‌گیران کشور در زمینه‌های مختلف، ترغیب مردم به حضور در صحنه - که حلال همه مشکلات حضور و اراده مردمی و تصمیم مردمی است - باشد»^۱ و از طرف دیگر، به وظایف استراتژیک صداوسیما در عرصه‌های بین‌المللی توجه دارند: «من به شما عرض

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در جمع کارکنان سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۲/۲۸.

کنم که جهت‌گیری اساسی صداوسیما باید درست نقطه مقابل جهت‌گیری دشمن باشد. آنها می‌خواهند فرهنگ ملت را از گرایش به ایمان، ارزش‌ها و گرایش به اصول اسلامی و استقلال هویت ملی برگردانند. شما باید درست نقطه مقابل این کار را مورد اهتمام خودتان قرار دهید.^۱ به عبارت گویاتر: «رسانه ما، هم باید ناظر باشد به خنثی کردن کار دشمن در داخل، هم باید ناظر باشد به ضربه‌زدن به دشمن در فضای عمومی»^۲

مقابله با تهاجم فرهنگی: در بخشی دیگر از سخنان ایشان به تهاجم فرهنگی گسترده دشمن اشاره شده و تجهیز و دفاع در برابر این تهاجمات از وظایف صداوسیما عنوان شده است: «یکی از کارهای بسیار مهمی که امروز در دستور کار آنهاست، تهاجم خبری، تبلیغی، فرهنگی و اخلاقی به کشور ماست. امروز این تهاجم، اوج تهاجم فرهنگی است. البته مخصوص کشور ما نیست، در همه جا اینها دارند کار فرهنگی می‌کنند، منتها ما آماج هدف آنها هستیم. بسیاری از هدف‌های استکبار جهانی در زمینه‌های تبلیغی و فرهنگی و رسانه‌ای متوجه به ماست، ما باید در مقابل اینها خود را مجهز کنیم».^۳

ج) آسیب‌شناسی صداوسیما

آسیب‌شناسی برنامه‌ها و اقدامات گذشته و حال از ضرورت‌هایی است که موفقیت برنامه‌های آینده را تضمین می‌کند که این امر نیز از نگاه رهبری دور نمانده است. ایشان در بسیاری از سخنان خود نگاهی انتقادی و آسیب‌شناسی به برنامه‌ها و فعالیت‌های صداوسیما داشته‌اند و خواستار توجه دقیق و عمیق‌تر به این امر شده‌اند.

ایشان با آسیب‌شناسی حوزه صداوسیما، آنها را در چند بخش تقسیم‌بندی و در قالب «چند راهبرد اجرایی مهم»^۴ بیان کرده‌اند، که ذیلاً به مروری بر آنها پرداخته خواهد شد:

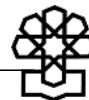
- «نگرش به محتوا را الزامی کنید: اولین نکته این است که شما در همه برنامه‌ها نگرش به محتوا را الزامی کنید، همه برنامه‌های شما باید پیام داشته باشد. پیام داشتن، لزوماً به معنای دلگیر بودن و خسته‌کننده بودن نیست، که انسان بگوید مردم خسته می‌شوند، نه، ممکن است این پیام در ضمن یک برنامه کاملاً شیرین و سرگرم‌کننده باشد، اما پیام داشته باشد. برنامه‌های ما نه فقط نباید پیام منفی داشته باشد، بلکه باید بدون پیام هم نباشد، یعنی خنثی هم نباشد. سریالی که تولید می‌کنید، میزگردی که می‌گذارید، فیلمی که می‌سازید، مسابقه‌ای که ترتیب می‌دهید، بالاخره

۱. همان.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار رئیس و مدیران سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۹/۱۱.

۳. همان.

۴. همان.

می‌خواهید محورهای مهمی را که مسئولیت شماست، در بین مردم توسعه دهید، شما کدام محور را می‌خواهید به این وسیله تبیین کنید؟ این باید روشن شود. به وسیله برنامه‌های خوب و برنامه‌سازی‌های خوب، گفتمان‌های مورد نیاز جامعه را - که گاهی باید موضوعی را به شکل گفتمان عمومی درآورد - تأمین و تضمین کنید».

- «پیام‌های ما نباید متناقض باشد: نکته دوم این است که دادن پیام‌های گوناگون باید جریانی انجام بگیرد و به شکل یک روند در بیاید، مقطعی و موردی فایده‌ای ندارد. همه برنامه‌های ما باید یکدیگر را کمک کنند تا این فکر و این اندیشه در جامعه مطرح شود. ممکن است گاهی ما پیام‌های متناقض بدهیم. مثلاً از یک طرف درباره عدالت اجتماعی برنامه خیلی خوبی تولید می‌کنید، اما از آن طرف در خلال یک برنامه دیگر، عملاً عدالت اجتماعی را نقض می‌کنید! این درست نیست، باید آهنگ کلی برنامه‌ها یکی باشد و در بین آنها تناقض دیده نشود. در مقوله عدالت اجتماعی فیلم‌ها و سریال‌هایی ساخته می‌شود که غالباً خانه‌های مورد استفاده شخصیت‌های این فیلم‌ها اعیانی و اشرافی است! واقعاً وضع زندگی مردم ما این‌طوری است؟ آیا یک زوج جوان یا یک زن و شوهر در چنین خانه‌هایی زندگی می‌کنند؟! این کار چه لزومی دارد؟ فضای تبلیغی صداوسیما نیز این‌طوری باشد. البته گاهی در این خصوص هم به ما تذکر می‌دهند و مطالبی می‌گویند. تبلیغات رسانه‌ای و گاهی تبلیغ‌های خیلی پُررنگ که مردم را به طرف مصرف‌گرایی سوق می‌دهد، با برنامه‌ای که فرضاً شما ساخته‌اید تا مصرف‌گرایی را تقبیح کنید، عملاً در تناقض است، با هم هماهنگ نیست».

- «بر محتوا هم نظارت کیفی کنید: نکته سوم، نظارت کیفی است. من می‌دانم یکی از کارهای اجرایی شما نظارت کیفی بر برنامه‌هاست، منتها نظارت کیفی را فقط به ملاحظات فقهی و شرعی محدود نکنید، مثلاً مراقبت کنیم دو هنرپیشه پسر و دختر در خلال بازی دست‌شان به هم نخورد، یا وقتی روی صندلی می‌نشینند، فاصله‌ای بین‌شان باشد، اینها حتماً لازم است و به شکل هوشمندانه‌تر و دقیق‌تری هم لازم است، اما فقط اینها نیست، باید بر محتوا هم نظارت کیفی باشد. فیلمی که به تهیه‌کننده داده‌اید تا برای شما بسازد و بیاورد، نظارت کنید چقدر از محتوا برخوردار است. از جمله کارهای بسیار خوب این است که به خصوص در حین تولید، نظارت و سرکشی کنید تا پول زیاد و بیهوده‌ای مصرف نشود و بعد مجبور باشید اشکالاتش را برطرف کنید. به هر حال باید در نظارت کیفی به شدت سعی شود پیام‌های منفی در کارها نباشد».

- «تأثیر برنامه بر مخاطب: نکته چهارم این است که تأثیر برنامه را در مخاطب در نظر بگیرید، نه فقط افزایش بیننده را. البته یکی از سیاست‌های درست صداوسیما این است که بینندگان خود را افزایش دهد، که خوشبختانه موفق هم شده و آمارها نشان می‌دهد که هم درصد بینندگان تلویزیون و هم درصد شنوندگان رادیو در این چند سال خیلی خوب افزایش پیدا کرده است، این سیاست

درست و صحیحی است، همه رسانه‌های دنیا هم هدفشان این است و شما هم می‌توانید با این کار حتی قصد قربت کنید، منتها فقط این کار نباید هدف باشد، بلکه باید ببینید تأثیر این برنامه در مخاطب چیست؟ گاهی اوقات افزایش مخاطب به قیمتی است که نمی‌ارزد. آنها جذب می‌شوند، اما به چه جذب شده‌اند؟ به چیزی که یا منفی است و یا خنثی».

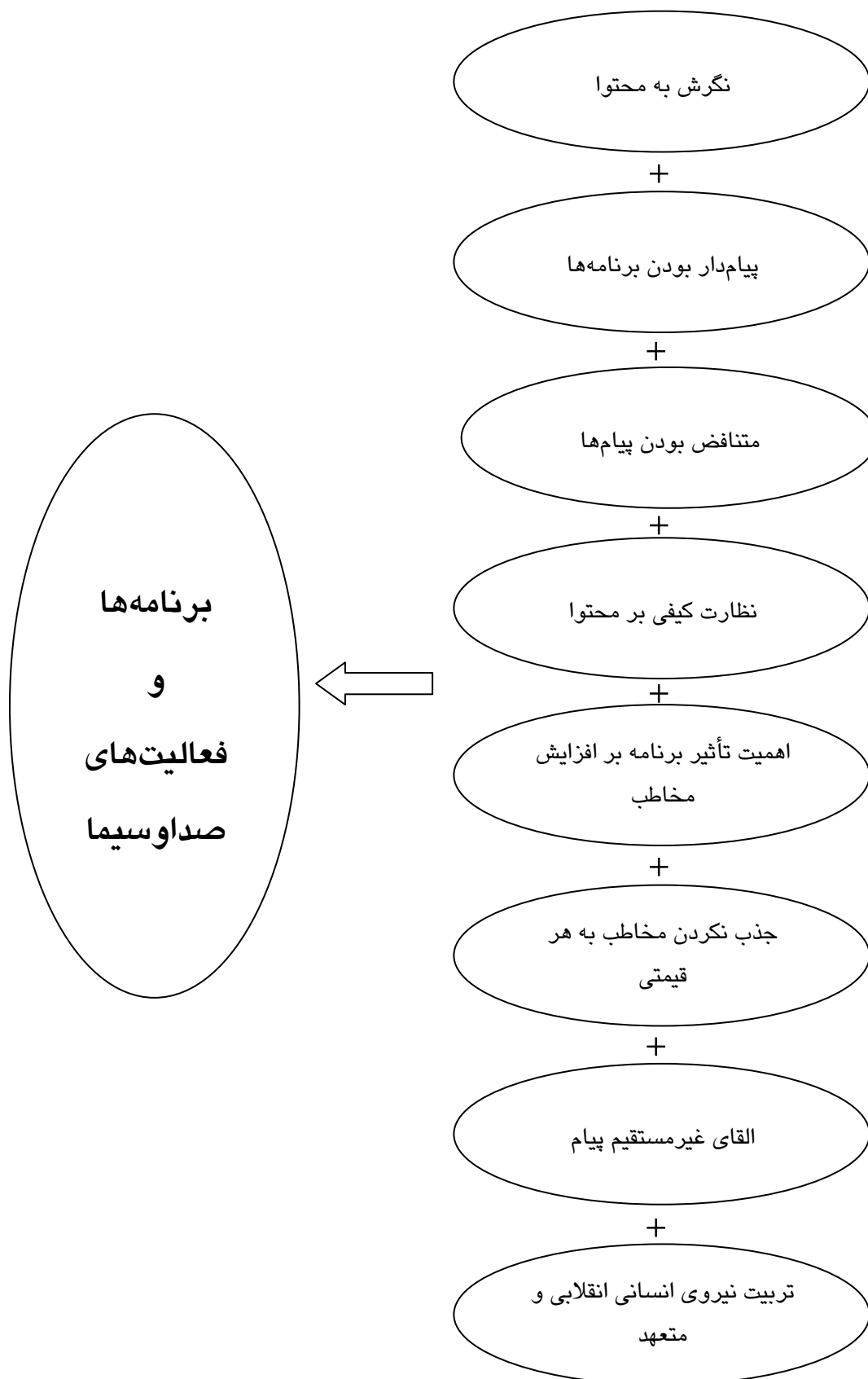
- «جذب مخاطب به هر قیمت؟: مرحوم سیدقطب جریانی را در یکی از کتاب‌هایش می‌نویسد، که من پیش از انقلاب آن کتاب را ترجمه کردم. می‌گوید به یکی از شهرهای آمریکا رفتم و دیدم دم در یک کلیسا اطلاعیه‌ای نصب کرده‌اند: «امشب یک برنامه رقص و شادی و شام سبک و موسیقی اجرا می‌شود!» تعجب کردم که کلیسا به چه مناسبت اینها را اعلام کرده! می‌نویسد: کنجکاو شدم در آن ساعت معین بروم ببینم چه خبر است. دیدم بله، یک سالن رقص در کنار سالن کلیساست، زوج‌های جوان می‌آیند و می‌رقصند، موسیقی‌های محرک و شهوانی هم پخش می‌شود! افراد یک‌خرده مسن‌تر هم کنار نشسته‌اند و تماشا می‌کنند و از نگاه کردن لذت می‌برند! کشیش هم اواخر شب روی سن ظاهر شد و با رفتار خیلی آرام و ملایم رفت نور چراغ‌ها را تنظیم کرد! می‌گوید فردا رقص سراغ کشیش، گفتم شما کشیش هستید یا کاباره‌دار؟! اینجا کلیساست یا سالن رقص؟! کشیش گفت من به این وسیله می‌خواهم جوان‌ها را به کلیسا جذب کنم! این‌طوری می‌شود جوان‌ها را به کلیسا جذب کرد؟! جوان‌ها به کلیسا جذب نشدند، بلکه به سالن رقص متعلق به کلیسا جذب شدند! سالن رقص متعلق به کلیسا مگر امتیازی دارد؟ اگر بناست فیلم یا برنامه‌ای پخش شود و تأثیر سوئی بگذارد، چه فرقی می‌کند که من پخش کنم یا رقیب من، در هر دو صورت بد است، پس چرا من پخش کنم؟ به نظر من این منطق مهمی است و باید به آن توجه داشت».

- «القای غیرمستقیم پیام: نکته بعدی، القای غیرمستقیم پیام‌ها و مفاهیم است. در این زمینه، بارها و سال‌ها مطالبی گفته‌ایم. من می‌بینم گاهی اوقات در فیلم‌های خارجی پخش شده، پیام‌های فرهنگی و گاهی پیام‌های دینی عجیبی وجود دارد که انسان اصلاً احساس هم نمی‌کند. هنر این است که انسان مطلب را به شیواترین شکل و به مؤثرترین نحو بیان کند، اما هیچ در طرف مقابل حالت امتناع به وجود نیاورد».

- «توجه به تربیت نیروی انسانی: نکته آخر نیز، تربیت نیروی انسانی است، این موضوع خیلی مهم است. صداوسیما دانشکده دارد، این دانشکده باید به‌طور جدی به تربیت نیروی انسانی کارآمد و کافی بپردازد. انسان‌های مناسب را هم باید جذب کنید. الان هنرمندهای انقلابی و خوبی در داخل کشور هستند که بعضی‌ها در رشته و کار خودشان بلاشک جزو برجسته‌هایند، اما صداوسیما از اینها استفاده‌ای نمی‌کند، نمی‌دانم چرا؟».

نمودار ۳. نگرش آسیب‌شناسانه به برنامه‌ها و فعالیت‌های صداوسیما

ایشان پس از ذکر رهنمودهای فوق، توصیه‌هایی نیز با عنوان «چند تذکر کوتاه»^۱ به اهالی صداوسیما می‌نمایند که به نوعی می‌توان آنها را ادامه رهنمودهای قبلی، اما در سطح اجرایی و عملیاتی دانست:

- **تشکیل جمع مشورتی:** «جمع مشورتی قوی در زمینه راهبردهای کلان، مورد نیاز آقای ضرغامی است. ایشان باید به مدیریت خود، یک جمع مشورتی برای راهبردهای کلان داشته باشند، افراد هوشمندی بنشینند و قوی کار کنند. البته ایشان اشاره کردند که در هر شبکه، جمع‌های مشورتی تعیین شده‌اند - که بسیار خوب است - ولی مجموع سازمان هم به این جمع‌ها نیاز دارد تا بتواند به‌طور دائم پشتیبانی کند، این همیشه مورد تأکید من بوده است و از سابق هم این را به مدیران قبلی می‌گفتم».

- **تدوین برنامه پنج‌ساله:** «چشم‌انداز، هدف‌ها و راهبردها را حداقل برای پنج سال تنظیم و تدوین کنید. مشخص شود سر پنج سال به کجا می‌خواهیم برسیم، قابل اندازه‌گیری باشد».

- **افراد منفی، چهره نشوند:** «به‌شدت توجه کنید که چهره‌پردازی‌های منفی و ناصالح در صداوسیما انجام نگیرد. من گاهی دیده‌ام انسان‌هایی که هیچ ارزش علمی و هنری ندارند، در صداوسیما با پول مردم چهره‌پردازی می‌شوند، چرا؟».

- **وقت‌گذاری مدیران:** «یک تذکر مهم، وقت‌گذاری مدیران و نپرداختن به کارهای دیگر است. من خواهش می‌کنم مدیران صداوسیما همان کاری را که الان در صداوسیما دارند، مهمترین کار بدانند و به‌کار دیگری نپردازند، این مهمترین کار شماست. پرداختن به کار دیگر، شما را از هر دو کار باز می‌دارد. خردمند مدیریت می‌کند، اما عمل را به‌عهده دیگران می‌گذارد. به این نکته هم اهمیت بدهید، خیلی مهم است».

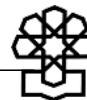
همچنین می‌توان به موارد دیگری نیز اشاره کرد که به‌طور پراکنده در جای جای سخنان رهبری عنوان شده است. که از آن جمله به موارد ذیل می‌توان اشاره کرد:

تحقیق و پژوهش: از نظر رهبری برای موفقیت برنامه و تأثیر بیشتر آنها «تحقیق در زمینه‌های مفاهیم فرهنگی و مسائل گوناگونی که رسانه ملی با آنها سر و کار دارد، از جمله کارهای بسیار مهم است»^۲.

استفاده از هنر: استفاده از هنر نیز در تمام امور رسانه ملی ضروری است و باعث موفقیت مضاعف برنامه‌ها می‌شود. بنابراین «در همه کارها، حتی در یک تبلیغات معمولی، باید هنر را به‌کار برد»، زیرا «اگر از ابزار هنر در کارهای علمی و القائات فکری و علمی که از صداوسیما پخش

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار رئیس و مدیران سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۹/۱۱.

۲. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در جمع کارکنان سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۲/۲۸.

می‌شود، استفاده شود، ماندگاری و جاذبه آن کارها مضاعف خواهد شد».^۱

رسا کردن زبان برنامه‌های تاریخی: برنامه‌های تاریخی نیز که اغلب صبغه دینی دارند مورد توجه ایشان قرار گرفته است: «در زمینه فیلم‌های تاریخی، یک چیزی که همیشه ذهن من را مشغول می‌کند و گاهی هم تذکر داده‌ام، این است که زبان این فیلم‌ها را یک زبان رساتر قرار دهید، این خیلی چیز مطلوبی نیست».^۲

تهیه موسیقی مطلوب: رهبر معظم انقلاب در زمینه تهیه موسیقی مطلوب نیز با ذکر خاطرات گذشته به تشریح و تبیین آن می‌پردازند و صداوسیما در این امر مسئول اصلی می‌دانند: «... به یاد دارم در زمان گذشته که ما مشغول مبارزه بودیم، یک وقت بحث از موسیقی و سمفونی‌های بتهون پیش آمد. از برخی مطلعین شنیدم که شور «علی‌اف» در جنگ جهانی، باعث نجات شوروی شده بود! از همین آهنگ شور موسیقی شما، آهنگساز و نوازنده‌ای در شوروی، قطعه‌ای ساخته که ملتی را تکان داده است! من اگرچه «علی‌اف» را نمی‌شناسم و شور او را نشنیده‌ام، اما می‌دانم شور چیست و می‌دانم که انسانی با قریحه می‌تواند با یک آهنگ، ملتی را منقلب کند و تکان دهد. به‌دنبال مسائلی چنین در وادی موسیقی باشید موسیقی باید در این جهت برود و صداوسیما، موظف‌ترین و مسئول‌ترین مرکز برای این کار است».^۳

۱. همان.

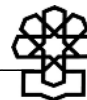
۲. بیانات در دیدار هنرمندان و دست‌اندرکاران صداوسیما، ۱۳۸۹/۴/۱۲.

۳. گزیده‌ای از سخنان مقام معظم رهبری در جمع هنرمندان؛ خوانندگان و موسیقی‌دان‌های کشور، ۱۳۸۸/۷/۱۹.

نمودار ۴. صداوسیما در دیدگاه مقام معظم رهبری در یک نگاه

<p>جایگاه صداوسیما</p>	<p>- امروز صداوسیما نقش بسیار مهمی در حال و آینده کشور دارد - ما صداوسیما را عمده‌ترین مرکز هدایت فکری می‌دانیم - اثرگذارترین مجموعه فرهنگی در کشور، این رسانه ملی و عمومی است</p>
<p>اهمیت صداوسیما</p>	<p>- همه تلاش‌ها و کارهایی که در کشور صورت می‌گیرد را به یک معنا، یک طرف؛ کار رسانه ملی - یعنی صداوسیما - طرف دیگر - امروز جنگ دنیا، جنگ رسانه‌هاست. امروز مهمترین ابزار جنگ بین قدرت‌ها در دنیا رسانه است - صداوسیما و به‌خصوص بخش هنر نمایشی - بخش سریال و فیلم - امروز برای ما از همیشه مهمتر است - هنرهای نمایشی خیلی مهم‌اند، ابعاد تأثیرگذاری و فرهنگ‌سازی هنرهای نمایشی خیلی وسیع است</p>
<p>مأموریت‌ها و الزامات آن</p>	<p>- مأموریت محوری عبارت است از مدیریت و هدایت فکر، فرهنگ، روحیه، اخلاق رفتاری جامعه، جهت‌دهی به فکر و فرهنگ عمومی. آسیب‌زدایی از فکر، فرهنگ و اخلاق جامعه، تشویق به پیشرفت - یعنی روحیه دادن - و زدودن احساس عقب‌ماندگی، الزامات این مأموریت عبارتند از: امین نظام بودن، مورد اعتماد مردم بودن، برخورداری از مزیت‌های رقابتی، داشتن آرایش رسانه‌ای کارآمد در عرصه انسانی، ملی و بین‌المللی</p>
<p>اهداف کلان</p>	<p>- اول، ارتقای معرفت دینی روشن‌بینانه. دوم، رفتار دینی مخالفانه. سوم، ریشه‌دار کردن شناخت و باور به ارزش‌ها و بنیان‌های فکری و انقلاب و نظام اسلامی. چهارم، مصونیت دادن به ذهن جامعه از تأثیر مخرب تهاجم فرهنگی و ارزشی دشمن. پنجم، باور به کارآمدی نظام. ششم، ایجاد همگرایی عمومی و فضای همکاری و محبت و وحدت در درون کشور و میان مردم. هفتم، آگاه‌سازی نسبت به مقوله‌های حساس</p>
<p>وظایف</p>	<p>- تقویت مدیریت‌های اجرایی کشور - پرورش، گسترش، تفهیم و تبیین فضیلت‌های اخلاقی - ارتقای معرفت دینی و ایمان دینی - حمایت از نهضت تولید علم، فکر، نظریه و اندیشه - توجیه افکار عمومی در زمینه‌های مختلف - برنامه‌ریزی با جهت‌گیری به سمت وحدت ملی و ایجاد امید - جهت‌گیری در نقطه مقابل جهت‌گیری دشمن - خنثی کردن کار دشمن در داخل، ضربه‌زدن به دشمن در فضای عمومی</p>
<p>آسیب‌ها</p>	<p>- نگرش به محتوا - نظارت کیفی بر محتوا - داشتن پیام به‌صورت جریان‌ی و غیرمقطعی - در نظر گرفتن تأثیر برنامه بر مخاطب، نه فقط افزایش بیننده - محدود نکردن نظارت کیفی به ملاحظات فقهی و شرعی - تحقیق در زمینه‌های مفاهیم فرهنگی و مسائل گوناگونی که رسانه ملی با آنها سروکار دارد - استفاده از هنر در تمام امور رسانه ملی - شبه‌زدا بودن، نه شبه‌زا بودن برنامه دینی نسبت به دین - جذب نیروی انسانی متعهد و انقلابی</p>

منابع و مأخذ

۱. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در جمع کارکنان سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۲/۲۸.
۲. بیانات در دیدار هنرمندان و دست‌اندرکاران صداوسیما، ۱۳۸۹/۴/۱۲.
۳. بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار رئیس و مدیران سازمان صداوسیما، ۱۳۸۳/۹/۱۱.
۴. گزیده‌ای از سخنان مقام معظم رهبری در جمع هنرمندان، خوانندگان و موسیقی‌دان‌های کشورهای، ۱۳۸۸/۷/۱۹.

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۱۰۴۵۷

عنوان گزارش: مروری بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری در خصوص صداوسیما (طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۹)

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه هنر، رسانه و میراث فرهنگی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: ابراهیم غلامپور آهنگر، مجتبی عبدی، نیره میرزابابایی

ناظران علمی: حسین رضی و مهدی ادیبان

مقتضی: فاطمه رهبر (عضو کمیسیون فرهنگی)

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی: _____

تاریخ انتشار: ۱۳۸۹/۸/۹